

І.Є. БАБІЧ, ст. викладач, НТУ «ХП»,
М.Є. САЄНКО, студ., НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Малый бизнес стал неотъемлемой частью экономики большинства промышленно развитых стран, где на его часть приходится до 70% валового национального продукта. В Украине малый бизнес сталкивается с многими проблемами и нуждается в государственной поддержке при решении таких жизненно важных вопросов как поиск и предоставления финансирования. На сегодня одним из немногих способов его получения извне является банковский кредит, но условия, на которых он предоставляется, являются слишком тяжелыми, особенно для тех, кто хочет открыть свой бизнес.

Small-sized business has become an integral part of the economy of the most industrially developed countries, where it makes 70% of gross national product. In Ukraine, small-sized business faces many challenges and requires state support while solving such vital issues as search and financing. Today one of the ways to get external resources is getting a bank loan, but the conditions on which it is provided are too complicated, especially for those people who want to start the own business.

Малий бізнес виконує ряд найважливіших соціально-економічних функцій, таких як забезпечення зайнятості, формування конкурентного середовища, підтримку інноваційної активності, пом'якшення соціальної нерівності. Це один з провідних секторів, який багато в чому визначає темпи економічного зростання, стан зайнятості населення, структуру і якість валового національного продукту.

Малий бізнес в Україні зараз переживає не найкращі часи. Більшість малих підприємств не мають в достатній кількості власних джерел фінансування для розширення своєї діяльності і об'єктивно потребують залучення коштів ззовні. На сьогодні основним способом фінансової підтримки малого бізнесу є банківський кредит.

Та з кінця 2008 року на Україні практично припинилось кредитування малого бізнесу. Українські банкіри називають цілий ряд причин, чому вони не кредитують малий бізнес. Головна з них – відсутність у фінансових інститутів довгострокових ресурсів та дефіцит у підприємців ліквідного забезпечення. У результаті ставки по кредитах для малих підприємств сягають 30-40%. Зрозуміло, що ніхто за такою ціною гроші в борг не бере.

В ситуації, коли кредитування банками малого бізнесу в Україні не виробляється, реальним джерелом формування фінансових ресурсів малого бізнесу повинні стати державні позики. У всьому цивілізованому світі дотування малого підприємництва залишається одним з найпоширенішим важелем

економічної політики багатьох країн. Наприклад, сума щорічних дотацій з бюджету США малому бізнесу становить 300 млрд. доларів. В Україні ж, у зв'язку з відсутністю у держави можливостей пряма фінансова допомога практично відсутня.

З огляду на обмежені фінансові можливості нашої держави, фінансово-кредитна політика може здійснюватися на засадах широкого залучення різних недержавних джерел фінансування. Недержавні організації, місія яких полягає у формуванні сприятливих умов для розвитку підприємництва, створюються за рахунок нагромадження капіталів підприємців, підприємницьких структур комерційного характеру, комерційних банків і т. д. Завдання держави – стимулювати цей процес і створювати для нього відповідні умови.

Держава як зацікавлена сторона повинна створити стабільну і гнучку систему фінансово-кредитної підтримки та спростити доступ суб'єктів малого підприємництва до інноваційних та кредитних ресурсів. Для цього необхідно об'єднати фінансові можливості всіх джерел підтримки малого підприємництва, зробити мале підприємництво привабливим для надходження іноземних і вітчизняних інвестицій.

Також одним з важливих напрямків підтримки малого бізнесу може стати запровадження державного механізму стимулювання комерційних банків до видачі позик (пільгових позик) малим підприємствам. Його важливим елементом може бути звільнення від оподаткування банківських коштів, спрямованих у фонд кредитів малому бізнесу, та надання державної гарантії повернення позики. Варто поширити на сектор малого підприємництва також новітні банківські послуги, а саме, факторинг і фінансовий лізинг.

Удосконалення механізму державної фінансово – кредитної підтримки малого підприємництва можливо також шляхом застосування бюджетного кредиту, переходу до конкурсних механізмів використання бюджетних коштів, налагодження системи державного субсидування і дотування.

Як бачимо існує багато способів по покращенню ситуації, що склалась. Кожен з них здатен вирішити чи не найголовнішу проблему малого бізнесу – проблему пошуку та отримання фінансових ресурсів. Та тільки в комплексі, тільки при реальному впровадженні вони стануть в нагоді малому підприємству. Тому державі слід переглянути закон про «Підтримку малого бізнесу», внести в нього зміни з врахуванням тих проблем, які виникли перед малим

бізнесом сьогодні.

Список літератури: 1. *Гнатівський О.П.* Ефективність запровадження та розвитку малого підприємництва в Україні // *Фінансист* № 5, 2006 с.17-19. 2. *Гнатцов О. Г.* Малий бізнес в Україні: від стратегії зростання до стратегії розвитку // *Збірник матеріалів конференції «Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні»*, УПСК, 2006 с.61-65. 3. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21 грудня 2001 р. № 2157 // *Відомості Верховної Ради.* – 2001. – № 7. – Ст. 35. 4. *Донців В.Я.* Проблеми законодавчого забезпечення малого підприємництва // *Економіка підприємства* №1, 2005 с.5-9. 5. *Зайкіна О. О.* Проблеми розвитку малого бізнесу на сучасному етапі трансформації економіки України // *Збірник матеріалів конференції «Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні»*, УПСК, 2006 с. 47-51. 6. *Менеджмент малого бізнеса: Підручник / Під ред. проф. М.М. Максимцова и проф. В.Я. Герфінкеля.* – М.: 2004. – 269 с. 7. *Грибов В.Д.* Основи бізнеса: Навчальний посібник. – М.: Фінанси і статистика, 2002. – 160 с. 8. *Ложкін О.Б.* Формула ефективності бізнеса. – М.: МГУП, 2000. – 150 с. 9. *Шемшученко О. Ю.* Деякі аспекти економічної політики і правового регулювання у сфері малого бізнесу, 2006. – с.74-78.

Поступила в редколлегию 02.04.10